

bleef, maar in oktober 1868 lieten de dempingswerkzaamheden het voortzetten van de markt op de traditionele plaats blijkbaar niet langer toe en daarom gelastten B. en W. de hoofdcommissaris te zorgen voor stipte naleving van de voorschriften. Ingevolge zijn last weigerden toen de brugwachters aan het Stokvisverlaat (tussen Oppert en Delftsevaart) de groenteschuiten de doortocht.

Onmiddellijk sprong Jacob de Vletter in de bres om de 'verongelijkte' groenteboeren te beschermen tegen 'de onduldbare dwingelandij der politie'. Hij riep de warmoeziers in protestvergaderingen bijeen, plaatste in de 'N.R.C.' ingezonden stukken en, toen de redactie deze begon te weigeren – ook bij de 'N.R.C.' wist de linkerhand blijkbaar niet altijd, wat de rechter deed – advertenties met een zo opruiende tekst, dat de opname ons slechts kan verbazen, en joeg daarmee de nauwelijks gemotiveerde onrust tot kookhitte op. Een felle advertentie, met De Vletters naam ondertekend, in de N.R.C. van 28 oktober 1868 werkte als klap op de vuurpijl. Op de avond van deze dag begonnen de samenscholingen, die op de volgende avonden tot massale oplopen aangroeiden en culmineerden in de nacht van zaterdag 31 oktober op zondag 1 november. Op elke van deze avonden moet De Vletter zich nu hier, dan daar onder de menigte gemengd hebben. Aanvankelijk schijnt, zoals ik reeds terloops medeelde, het aandeel van opgeschoten jongens, meest leerlingen van de Academie, daarin nogal belangrijk geweest te zijn, maar in toenemende mate dromden bewoners van de Achterkloosterbuurt en die van het Rode Zand samen, gewapend met talhouten en onder het zingen van krijgshaftige liederen, speciaal in de omgeving van de politiebureaus op de Kaasmarkt en in de Grote Pauwensteeg.

Op de avond van vrijdag 30 oktober poogden enige agenten Jacob de Vletter bij het toespreken van de menigte te arresteren, maar hij werd door het opdringende publiek ontzet, waarbij enige politiemannen licht gewond werden. Op zaterdagavond begonnen de onlusten met een soort ovatie aan De Vletter, die, staande voor zijn woning in de Mannenlaan, de hulde in ontvangst nam, maar weigerde zich aan het hoofd van de bende te stellen; hij raadde ze zelfs aan zich van geweldpleging te onthouden en schijnt zijn huis die avond niet meer verlaten te hebben, ofschoon hem een uur later opnieuw een bezoek werd gebracht met dezelfde intentie. Beide keren trokken de benden af onder het uitbrullen van krijgs-